INSOLVENSSIOIKEUDELLINEN YHDISTYS RY:N LAUSUNTO EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄN U 13/2017VP JOHDOSTA EDUSKUNNALLE EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI (VARHAISEN VAIHEEN SANEERAUS JA TOINEN MAHDOLLISUUS)

1 ALUKSI

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Insolvenssioikeudellinen Yhdistys ry:ltä (jäljempänä ”*Yhdistys*”) kirjallista lausuntoa valtioneuvoston kirjelmän U 13/2017vp (jäljempänä ”*U-kirjelmä*”) ja komission maksukyvyttömyyslainsäädäntöjen harmonisointia koskevan direktiiviehdotuksen (jäljempänä ”*Direktiiviehdotus*”) johdosta.[1] Yhdistys kiittää Eduskunnan lakivaliokuntaa tilaisuudesta antaa asiaa koskeva lausunto ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

2 YHDISTYKSEN NÄKEMYS DIREKTIIVIEHDOTUKSESTA JA ERÄITÄ HUOMIOITA SEN JOHDOSTA

Yhdistys pitää Direktiiviehdotuksen tavoitteita kannatettavana ja yhtyy valtioneuvoston U-kirjelmässä esitettyyn.

Direktiiviehdotuksen osalta kyse on materiaalisen maksukyvyttömyysoikeuden minimiharmonisoinnista EU:n alueella. Suomen lainsäädäntö sisältää pääasiallisesti Direktiiviehdotuksessa esitetyt määräykset eikä Direktiiviehdotus – ainakaan nykyisessä muodossaan – edellytä täysin perustavanlaatuisia muutoksia nykyiseen maksukyvyttömyyslainsäädäntöön, joskin Direktiiviehdotus sisältää myös suomalaisen maksukyvyttömyyslainsäädännön kannalta poikkeavia elementtejä.

Suomalaisen yrityssaneerausmenettelyn osalta voidaan todeta, että se on ollut käytössä helmikuusta 1993 lukien ja sitä pidetään yleisesti ottaen varsin toimivana eikä sen osalta ole nähty merkittäviä muutostarpeita. Yhdistys korostaa, että Direktiiviehdotuksen jatkovalmistelussa ja asiaa koskevan lopullisen direktiivin implementoinnissa on erityisesti pidettävä huolta siitä, että suomalainen maksukyvyttömyysjärjestelmä säilyttää tehokkuutensa, eikä heikenny harmonisoinnin myötä. Direktiiviehdotus sisältää suomalaiselle maksukyvyttömyysjärjestelmälle vieraita piirteitä, joihin liittyvien tiettyjen säännösten implementointi voisi heikentää nykyisen toimivan maksukyvyttömyysjärjestelmän tehokkuutta ja toimivuutta.

Direktiiviehdotuksessa esitettyä saneerausohjelman vahvistamista ilman tuomioistuimen hyväksyntää tietyissä tapauksissa (artikla 10) ei voida sellaisenaan pitää kannatettavana. Vahvistettu saneerausohjelma on täytäntöönpanokelpoinen asiakirja, minkä vuoksi asianosaisten oikeusturvan kannalta on perusteltua, että tuomioistuin vahvistaisi aina saneerausohjelman ja tutkisi sen vahvistamisedellytysten täyttymiset viran puolesta.

Direktiiviehdotuksen *absolute priority rule* –sääntö on toinen esimerkki tällaisesta suomalaisen maksukyvyttömyysjärjestelmän kannalta vieraasta sääntelystä. Vaikka kyseinen sääntö soveltuu vain yrityssaneerausmenettelyyn ja saneerausohjelman ryhmäpakkovahvistamista koskeviin tilanteisiin (artikla 11), niin sillä puututaan tosiasiallisesti maksunsaantijärjestyksen sisältöön ja poiketaan velkojien tasapuolisen kohtelun periaatteesta. Kyseinen sääntö voi luoda väärinkäytösmahdollisuuden korkeampaa etusijaa nauttivien velkojien keskuudessa ja kannustimen vastustaa saneerausohjelmaa.

U-kirjelmässä on esitetty, että Direktiiviehdotuksen 14 artiklan 2 kohdan ”*mukaan saneerausohjelma ei saa vaikuttaa niiden velkojien saataviin ja etuihin, jotka eivät osallistuneet sen*

[1] Yhdistys on antanut 14-sivuisen seikkaperäisen ja artiklakohtaisen kirjallisen lausunnon oikeusministeriölle 23.12.2016 kyseessä olevasta Direktiiviehdotuksesta.

hyväksymiseen. Yrityssaneerauslain pääsääntö on, että saneerausohjelma vaikuttaa kaikkien, myös tuntemattomien velkojien oikeuksiin". Yhdistys pitää saneerausmenettelyn onnistumisen kannalta merkittävänä, että kaikki velkojat – mukaan lukien tuntemattomat velkojat – tulevat saneerausmenettelyn ja -ohjelman vaikutusten piiriin.[2]

Direktiiviehdotuksen 15 artiklassa esitetty mahdollisuus rahallisten korvausten tuomitsemisesta saneerausohjelmaa vastustaneille velkojille muutoksenhaun menestyessä ei ole kannatettava. Suomalaisessa yrityssaneerausmenettelyssä saneerausohjelman vahvistamisen yhteydessä tutkitaan saneerausohjelman vahvistamisen esteet ja mikäli jonkun velkojan tai velkojaryhmän oikeuksia perusteettomasti loukattaisiin, johtaisi tämä siihen, että saneerausohjelmaa ei voitaisi sen sisältöisenä vahvistaa. Rahallisen kompensaation tuomitsemisen mahdollisuus voisi luoda velkojille tai velkojaryhmille kannustimen vastustaa saneerausohjelman vahvistamista – jopa ilman asianmukaisia perusteita – tavoitteenaan päästä parempaan taloudelliseen asemaan, mikä ei edistä Direktiiviehdotuksen tavoitteiden toteuttamista.

Direktiiviehdotus on osaltaan tarpeettoman yksityiskohtainen, mistä esimerkkinä on yhtiön johdon vastuuta koskeva 18 artikla, jonka soveltaminen on ongelmallinen yhtiön eri sidosryhmien eriävien intressien johdosta. Lisäksi tiettyjen artikloiden kuten esimerkiksi artiklan 14 (*Effects of restructuring plans*) ja artiklan 8 (*content of the restructuring plan*) sisältö on jäänyt epäselväksi, minkä vuoksi niiden sisältöä tulisi tarkentaa jatkovalmistelussa.

Direktiiviehdotuksessa on myös Suomen maksukyvyttömyyslainsäädännön kannalta – ainakin jossain määrin - vieraita säännöksiä, joita on kuitenkin pidettävä kannatettavana. Tällaisia ovat muun ohella saneerausta edeltävä ulosoton / täytäntöönpanotoimien keskeyttämismääräys (artikla 6), saneerauksen varaisten ehtojen pätemättömänä pitäminen (artikla 7), väliaikaisen rahoituksen korkea etusija jälkikonkurssissa (artikla 16) ja tiettyjen oikeustoimien suoja pätemättömyyden osalta (artikla 17).

Asiaa koskevan lopullisen direktiivin implementoinnissa on syytä pohtia, miltä osin maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisedellytyksiä ja yrityssaneerausta koskevaa lainsäädäntöä on tarkistettava siten, että ne tukevat Direktiiviehdotuksen tavoitteiden toteuttamista eivätkä heikennä maksukyvyttömyysjärjestelmän toimivuutta. Samassa yhteydessä voitaisiin selvittää myös insolvenssioikeudellisia elementtejä sisältävän ulkomaisen Scheme of Arrangement – menettelyn tarpeellisuutta ja ottamista suomalaiseen lainsäädäntöön ja velkakonversion mahdollistamista joukkolainojen – ja mahdollisesti muiden velkojen - osalta yrityssaneerausmenettelyssä. [3]

Helsingissä 22. päivänä helmikuuta 2017

INSOLVENSSIOIKEUDELLINEN YHDISTYS RY

Mika Karppinen
Yhdistyksen hallituksen sihteeri

Olli Rantanen
Yhdistyksen asiamies

[2] Kyseinen kohta voi viitata muihin kuin saneerausvelkojiin, jotka eivät ole siis oikeutettuja äänestämään saneerausohjelman hyväksymisen puolesta eivätkä ole myöskään saneerausohjelman vaikutusten piirissä.
[3] Nämä asiat on nostettu esille 7.11.2016 päivätyssä osakeyhtiölain muutostarvetta koskevassa lausuntotiivistelmässä, s. 35-36 ja valtiovarainministeriön joukkolainamarkkinoiden sääntelyn kehittämisehdotuksia koskevassa 27.1.2017 päivätyssä työryhmän selvityksessä, s. 32-46.